

Viraston antamat lausunnot ajalla 20.10.- 02.11.2020

165/03.00.00/2020, 190/10.02.00/2020, 177/00.04.01/2020

MH § 194

1) Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen ja suunnittelija Sanna Nikola-Määttä ovat 27.10.2020 antaneet Pohjois-Savon ELY-keskukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO JÄRVILINJAN VAHVISTAMINEN VAALASTA JOROISILLE: 400+110 KILOVOLTIN VOIMAJOHTOHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj on käynnistänyt YVA-menettelyn, jossa tarkastellaan 400 ja 110 kilovoltin voimajohtohanketta Vaalan ja Joroisten välillä (ns. Järvilinjan vahvistaminen). Vaalan Nuoujankankaan ja Joroisten Huutokosken sähköasemien välinen voimajohtoreitti kulkee Vaalan, Kajaanin, Sonkajärven, Vieremän, Iisalmen, Lapinlahden, Siilinjärven, Kuopion, Suonenjoen, Leppävirran, Pieksämäen ja Joroisten kuntien alueella. Voimajohtoyhteyden kokonaispituus on noin 295 kilometriä ja tästä uutta maastokäytävää on noin 2–12 kilometriä valituista reittivaihtoehtoista riippuen. Kajaanin alueella voimajohtoon pituus on 44,2...44,5 km. Suunnittelun voimajohtoon reitti sijoittuu pääosin nykyisten voimajohtojen yhteyteen, joko nykyisen voimajohtoon paikalle tai sen rinnalle. Voimajohtohankkeen perusteluna on mm. turvata kantaverkon korkea käyttövarmuus sähkönsiirron kasvaessa. Voimajohtohankkeen kesto tyypillisesti kaikkine vaiheineen on noin 5-8 vuotta.

YVA-menettelyn tarkoituksena on tuottaa tietoa hanketta koskevaa päätöksentekoa ja lupaprosessia varten ja lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia hankkeen suunnitteluun. Tässä YVA-menettelyssä ei tarkastella ns. 0-vaihtoehtoa, eli hankkeen toteuttamatta jättämistä, koska se ei ole mahdollista. Perusteluna YVA-ohjelmassa on, että sähkönsiirtoa ei voida tulevaisuudessa hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta. Lisäksi hankkeen toteuttamatta jättäminen muodostaisi siirtoverkkoon pullonkaulan eikä kantaverkkoyhtiö toimisi tällöin sähkömarkkinalain mukaisesti.

YVA-ohjelma

Kantaverkon vahvistaminen on tärkeää ja se mahdollistaa mm. tuulivoiman lisäämistä Kainuun alueella. Kainuussa voimajohtoyhteys kulkee Kajaanin alueella Oulujärven länsipuolta kohti Vaalaa. Kainuun maakuntakaavassa 2030 voimajohtoyhteys on esitetty pääsähköjohdon yhteystarvemerkinä 400 kV, 110 kV. Merkinnän suunnittelumääräys edellyttää, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa uudet pääsähköjohdot on pyrittävä sijoittamaan samaan tai olemassa olevan johtokäytävän yhteyteen. Voimajohtohanketta voidaan tarvittaessa käsitellä vireillä ole-

van Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisen yhteydessä.

YVA-ohjelmassa on kuvattu kattavasti ympäristön nykytila ja siinä on huomioitu voimajohtoyhteyden sijoittuminen muun maankäytön, liikenteen, liikuntareittien ja –paikkojen, suojelualueiden, asutuksen ja vapaa-ajan asutuksen suhteen. Natura-arvioinnin tarveselvitykset on tehty mm. Oulujärven lintusaarille (FI1200105) ja osittain Kainuun puolella sijaitsevalle Rimpineva-Matilannevalle (FI1200923). Näiden osalta on todettu, että tarvetta luonnonsuojelulain 65§ ja 66§ mukaiselle Natura-arvioinnille ei ole. Natura-arviointi laaditaan Talaskankaan alueelle (FI1200901) ympäristövaikutusten arviointiselostuksen yhteydessä. YVA-ohjelmassa kuvattu kokonaissuunnitelma vaikutusten arvioinniksi ja arviointimenetelmiksi on riittävä.

Kainuun liitto pyytää huomioimaan voimajohtohankkeen jatkotyössä Kainuun maakuntakaavoissa annetut suunnittelumääräykset liittyen suojelualueisiin (SL) ja Natura-2000 alueisiin. Jatkotyössä on syytä huomioida myös koko Kainuun maakuntakaava-alueita koskeva yleinen suunnittelumääräys koskien muinaisjäänneksiä ja muuta arkeologista kulttuuriperintöä. Lisäksi Kainuun liitto pyytää tarkistamaan ja tekemään tarvittavat tarkennukset YVA-ohjelman kuvassa 5-19 esitettyihin arvokkaisiin maisema- ja kulttuuriympäristökohteisiin voimajohtoreitin pohjoisosassa Kainuun maakuntakaavoituksen mukaisesti. Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa YVA-ohjelmasta."

2) Maankäyttöasiantuntija Martti Juntunen on 27.10.2020 antanut Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle seuraavan sisältöisen lausunnon (webropol-kysely), koskien Pohjois-Karjalan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa 2030:

Yleisluontoiset kommentit liikennejärjestelmän suunnitelman nykytila ja toimintaympäristöosiosta OSA I

- Vastaus: Monipuolinen nykytilaa ja toimintaympäristöä kuvaava osio. Riittävä ja sopiva tarkastelutaso maakunnalliselle liikennejärjestelmäsuunnitelmalle.

Liikennepoliittiset tavoitteet ja liikennejärjestelmän kehittäminen
Antaako kappale riittävän kuvan liikennepoliittisista tavoitteista ja liikennejärjestelmän kehittämisestä?

- Vastaus: Kuvaus on riittävä

Liikennepoliittiset tavoitteet ja liikennejärjestelmän kehittäminen -kappaleen sanallinen kommentti tai kehittämis ehdotus

- Vastaus: Toimintaympäristön muutokseen voisi (harkintanne mukaan) lisätä ilmastonmuutoksen aiheuttamaan sään ääri-ilmiöiden lisääntymisen ja ääri-ilmiöiden arvioituja vaikutuksia liikennejärjestelmään.

Pohjois-Karjalan toimintaympäristön ja liikennejärjestelmän nykytila ja toimintaympäristön muutokset

Antaako kappale riittävän kuvan toimintaympäristön ja liikennejärjestel-

män nykytilasta ja muutoksista?

- Vastaus: Kuvaus on riittävä

Pohjois-Karjalan toimintaympäristön ja liikennejärjestelmän nykytila ja toimintaympäristön muutokset -kappaleen sanallinen kommentti tai kehitysehdotus

- Vastaus: Lentoliikennettä koskevaa asiakohtaa voisi täydentää nykytilanteella ja tulevaisuuden näkymissä (korona-tilanteen vaikutus, lentoliikenteen keskeytyminen, tulevaisuuden näkymät ja haasteet).

Toimintaympäristön muutoksen aiheuttamat haasteet ja mahdollisuudet Pohjois-Karjalan kannalta

Antaako kappale riittävän kuvan toimintaympäristön muutoksista ja haasteista ja mahdollisuuksista?

- Vastaus: Kuvaus on riittävä

Toimintaympäristön muutoksen aiheuttamat haasteet ja mahdollisuudet Pohjois-Karjalan kannalta -kappaleen sanallinen kommentti tai kehitysehdotus

- Vastaus: Voisiko lisätä taulukkomuotoisen koosteen haasteista ja mahdollisuuksista?

Liite 1 Pohjois-Karjalan maakuntaliiton liikkumiskyselyn tulokset

Antaako liite 1 riittävän kuvan liikkumiskyselyn tuloksista?

- Vastaus. Kuvaus on kattava

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton liikkumiskyselyn tulokset -liitteen sanallinen kommentti tai kehitysehdotus

- Vastaus: -

Yleisluontoiset kommentit liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet osiosta OSA II

- Vastaus: Hyvä ja selkeä kokonaisuus. Tässä auttaa se, että tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet ovat erillisenä raporttina. Huomioitu ylimaakunnalliset yhteydet ja niiden kehittämistarpeet.

Visio ja tavoitteet

Antaako kappale riittävän kuvan liikennejärjestelmäsuunnitelman visiosta ja tavoitteista?

- Vastaus: Kuvaus on kattava

Visio ja tavoitteet -kappaleen sanallinen kommentti tai kehitysehdotus

- Vastaus: Tavoitteiden ryhmittely tarkemmin eri aluetyypeille on hyvä periaate.

Kehittämistoimenpiteet

Antaako kehittämistoimenpiteet -kappale riittävän kuvan liikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteistä?

- Vastaus: Kuvaus on kattava

Kehittämistoimenpiteet-kappaleen sanallinen kommentti tai kehittämissuositus

- Vastaus: -

Vaikutukset ja seuranta

Antavatko kappale ja liite 2 riittävän kuvan liikennejärjestelmän vaikutuksista ja seurannasta?

- Vastaus: Kuvaus on kattava

Vaikutukset ja seuranta -kappaleen ja liitteen 2 sanallinen kommentti tai kehittämissuositus

- Vastaus: Tarkastelutaso on sopiva maakunnalliseen liikennejärjestelmäsunnitelmaa.

Tärkeät kuljetus- ja liikenneyhteydet alemmalla tieverkolla liite 3

Antaako liite riittävän kuvan kuljetus- ja liikenneyhteyksistä alemmalla tieverkolla?

- Vastaus: Kuvaus on riittävä

Liitteen 3 sanallinen kommentti ja kehittämissuositus

Vastaus: -

Kainuun liiton täydennys (28.10.2020) webropol-kyselyyn (M. Juntunen):

Kainuun liitto esittää täydennyksenä 26.10.2020 antamaansa lausuntoon seuraavaa:

Kainuun liikennejärjestelmäsunnitelman (2018) laatimisen yhteydessä tunnistettiin tärkeät kuljetusyhteydet, jotka ovat ko. suunnitelman liitteessä 1. Kantatie 75 Siilinjärvi-Nurmes-Kuhmo on yksi Kainuusta satamiin suuntautuvan tavaraliikenteen tärkeistä liityntäyhteyksistä. Kantatie 75 on lisäksi kolme maakuntaa yhdistävä ylismaakunnallinen maantieyhteys henkilöliikenteelle sekä osittain kansainvälisen liikenteen väylä Kuhmon Vartiuksen rajanylityspaikalle.

Liikennejärjestelmäsunnitelmaluonnoksen osassa II Tavoitteet ja toimenpiteet on esitetty Pohjois-Karjalan tärkeimpiin ylismaakunnallisiin yhteyksiin liittyvät toimenpiteet. Kainuun liitto pitää tärkeänä kuutoskäytävään sisältyvänä toimenpiteenä Joensuu-Kontiomäki radan kehittämistä. Toimenpiteenä esitetty sähköistys on oleellinen toimenpide tavaraliikenteen kuljetuskustannusten alentamisen ja ilmastopäästöjen vähentämisen vuoksi. Ratayhteyden sähköistys ja henkilöliikenteen palvelutason kehittäminen voivat tulevaisuudessa mahdollistaa henkilöjunayhteyden ulottamisen Pohjois-Karjalasta aina Kainuun Kontiomäelle saakka.

Kainuun liitto esittää, että kantatien 75 ylismaakunnallinen merkitys sekä sen merkitys elinkeinoelämän kuljetuksille ja henkilöliikenteelle tunnustetaan ja huomioidaan liikennejärjestelmäsunnitelman jatkovalmistelussa."

3) Hallintojohtaja Paula Halonen on 30.10.2020 antanut valtiovarainministeriölle Lausuntopalvelu.fi -palvelun kautta seuraavan

sisältöisen lausunnon:

"LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI KUNTALAIN JA VARAINSIIRTOVEROLAIN 4 §:N MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain ja varainsiirtoverolain 4 §:n muuttamisesta.

Alijäämän kattamista ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskeva sääntely (110 §, 118 §, 119 §)

Pidättekö ehdotettuja alijäämän kattamista koskevia muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

- Vastaus: Ehdotetut muutokset ovat tarkoituksenmukaisia, sillä alijäämän kattamista koskeva velvoite sekä erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely on luonnoksessa selkeämmin kirjattu kuin nykyisessä laissa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyä koskevaan sääntelyyn ehdotetaan velvoitteita toimenpideohjelman käsittelyyn ja raportointivelvollisuuteen liittyen. Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

- Vastaus: Ehdotetut muutokset ovat tarkoituksenmukaisia.

Esityksessä ehdotetaan, että valtiovarainministeriö voisi laissa säädetyin edellytyksin tehdä arviointiryhmän toimenpide-ehdotuksen ja niitä koskevien valtuuston päätösten perusteella ratkaisun kuntarakennelaisissa tarkoitettuna erityisen selvityksen tarpeellisuudesta kuntajaon muuttamiseksi myös uutta arviointimenettelyä käynnistämättä. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

- Vastaus: Ehdotus on tarkoituksenmukainen.

Kunnan ja kuntayhtymän hallintoa koskeva sääntely (23 §, 42 §, 56 §, 58 §, 90 §)

Esityksessä ehdotetaan, että hallintosääntöön tulee jatkossa ottaa määräykset sopimusten hallinnasta. Pidättekö ehdotusta tarkoituksenmukaisena?

- Vastaus: Ehdotus on tarkoituksenmukainen. Tiedonhallintalain mukaan tuomien velvoitteiden myötä on syytä kiinnittää huomiota myös sopimusten hallintaan ja lisätä tästä kirjaus hallintosääntöön. Lakisääteisen kirjauksen myötä sopimusten hallintaan kiinnitetään enemmän huomiota.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia johtajasopimuksen hyväksymistä koskevaan sääntelyyn sekä kuntayhtymän perussopimusta koskevaan sääntelyyn (perussopimuksen sisältöä koskevat muutosehdotukset sekä kuntayhtymän toimielinten poliittisen suhteellisuuden vaatimus). Lisäksi ehdotetaan muutoksia aloiteoikeutta koskevaan sääntelyyn. Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

- Vastaus: Ehdotukset ovat tarkoituksenmukaisia.

Sähköistä kokousta koskeva sääntely (99§, 100 §)

Pidättekö ehdotettuja muutoksia tarkoituksenmukaisina? Miltä osin?

- Vastaus: Ehdotetut muutokset ovat pääsääntöisesti tarkoituksenmukaisia. Nähdään pelkästään hyvänä asiana, että eri organisaatioissa käytettäisiin sähköisiä kokouksia. Lain edellyttämän yhdenvertaisen ääni- ja kuvayhteyden takaaminen voi olla käytännössä kokoustilanteissa varsin haasteellista. Tämän vaatimuksen kirjaamista velvoittavana ei nähdä tarkoituksenmukaisena. Riittävää voisi olla kokouksen alussa suoritettavan läsnäolijoiden toteamisen yhteydessä kuva- ja näköyhteyden käyttäminen päällä.

Ehdotuksessa ei ehdoteta muutoksia sähköistä päätöksentekomenettelyä koskevaan sääntelyyn. Jos kunnassanne/kuntayhtymässänne on käytössä 100 §:n mukainen sähköinen päätöksentekomenettely, onko tätä koskeva sääntely koettu toimivaksi? Ellei, kuinka sääntelyä tulisi kehittää?

Vastaus: -

Kuntayhtymien rakennejärjestelyjä koskeva sääntely (62 a §, 62 b §)

Voidaanko ehdotettavan kuntayhtymien yhdistymistä ja kuntayhtymän jakautumista koskevan sääntelyn katsoa olevan tarkoituksenmukaista kuntayhtymien tehtävien uudelleenjärjestelyjen toteuttamiseksi?

- Vastaus: Ehdotettujen muutosten voidaan katsoa olevan tarkoituksenmukaisia.

Muut huomiot

Muut huomionne lakiesityksestä

- Vastaus: -"

Lisätietoja lausunnoista nro 1-2 antaa suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen, puh. 044 710 0864 ja lausunnosta nro 3 hallintojohtaja Paula Halonen, puh. 044 410 0728 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee annetut lausunnot tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus hyväksyi maakuntajohtajan ehdotuksen.
